

*Coneixent el nostre barri, construïm comunitat.
Coneixent el passat, participem del present i canviem el futur.*

Cursos específics: ESO i Batxillerat.

Resum de l'activitat

Es proposa la participació de l'alumnat en una acció atemporal que porta a tota l'aula a la reflexió individual i grupal sobre la definició ideal d'un barri (avui Sant Ildefons, però que en aquest episodi fictici encara ni existeix ni te nom).

El punt de partida és una situació simulada de migració: tota la classe i les seves famílies i amistats son nouvinguts a Cornellà. Arriben a un espai nou i buit de la ciutat: el mateix que avui ocupa el barri de Sant Ildefons. Aquest espai urbà s'ha de modelar d'acord a les necessitats dels nous habitants (veïns i veïnes del barri).

Les persones que representen a aquests habitants formen el grup classe, el qual es divideix en 5 equips de treball. Cada un d'aquests equips encarnara un dels següents rols:

1. Associació de veïns del barri
2. Associació de joves
3. Associació de comerciants i hostalers
4. Regidoria del districte
5. Servei municipal d'urbanisme

Activitat educativa: “Re-inventa Sant Ildefons” - ESO I BATXILLERAT

Cada rol ha de pensar grupalment en les seves necessitats individuals i col·lectives per tal de crear el seu barri, un barri que doni resposta a les necessitats de tothom i en el que veïns i veïnes es trobin perfectament integrats, amb els equipaments que calguin i en un espai dissenyat de tal manera que els seus habitants puguin viure de manera adequada.

Objectius de l'activitat

- Assoliment d'un coneixement bàsic dels conceptes més importants de la morfologia urbana: “barri”, “ciutat”, “habitatges” “serveis”, “necessitats”...etc. i de la importància de l'associacionisme per tal d'organitzar-se grupalment les persones i aconseguir els seus objectius.
- Entrar en dinàmiques de grup associades al treball en equip i en la capacitat d'entendre les dinàmiques grupals.
- Fomentar tot un seguit de competències i dimensions relacionades amb les capacitats artístiques, d'observació, geogràfiques, històriques, culturals i de dimensió ciutadana.

Competències i dimensions relacionades ESO

Dimensió històrica:

- Competència 1. Analitzar els canvis i les continuïtats dels fets o fenòmens històrics per comprendre'n la causalitat històrica.
- Competència 2. Aplicar els procediments de la recerca històrica a partir de la formulació de preguntes i l'anàlisi de fonts, per interpretar el passat.
- Competència 3. Interpretar que el present és producte del passat, per comprendre que el futur és fruit de les decisions i accions actuals.
- Competència 4. Identificar i valorar la identitat individual i col·lectiva per comprendre la seva intervenció en la construcció de subjectes històrics.

Dimensió geogràfica:

- Competència 5. Explicar les interrelacions entre els elements de l'espai geogràfic, per gestionar les activitats humanes en el territori amb criteris de sostenibilitat.
- Competència 6. Aplicar els procediments de l'anàlisi geogràfica a partir de la cerca i l'anàlisi de diverses fonts, per interpretar l'espai i prendre decisions.
- Competència 7. Analitzar diferents models d'organització política, econòmica i territorial, i les desigualtats que generen, per valorar com afecten la vida de les persones i fer propostes d'actuació.

Dimensió Cultural i artística:

- Competència 8. Analitzar les manifestacions culturals i relacionar-les amb els seus creadors i la seva època, per interpretar les diverses cosmovisions i la seva finalitat.

Activitat educativa: “Re-inventa Sant Ildefons” - ESO I BATXILLERAT

- Competència 9. Valorar el patrimoni cultural com a herència rebuda del passat, per defensar-ne la conservació i afavorir que les generacions futures se l'apropriïn.
- Competència 10. Valorar les expressions culturals pròpies, per afavorir la construcció de la identitat personal dins d'un món global i divers.

Dimensió Ciutadana:

- Competència 11. Formar-se un criteri propi sobre problemes socials rellevants per desenvolupar un pensament crític.
- Competència 12. Participar activament i de manera compromesa en projectes per exercir drets, deures i responsabilitats propis d'una societat democràtica.
- Competència 13. Pronunciar-se i comprometre's en la defensa de la justícia, la llibertat i la igualtat entre homes i dones

Competències claus i sabers Batxillerat

Les matèries del batxillerat s'orienten i estructuren en coherència amb les etapes educatives anteriors i els ensenyaments superiors, a partir del concepte de competència, entesa com l'aplicació de coneixements i destreses en la resolució de problemes i en situacions complexes, mobilitzant recursos diversos adquirits en diferents moments del trajecte acadèmic, que sovint depenen de diverses disciplines o de l'experiència adquirida. Tot això sempre dins el marc de les competències clau aplicat al Batxillerat des de l'any 2022. Aquestes competències clau son observades en el present taller de la següent manera:

- La competència comunicativa lingüística es fonamenta en l'ús de les llengües en contextos comunicatius diversos. Aquesta competència suposa mobilitzar els recursos lingüístics orals i escrits per poder-los aplicar a les diverses circumstàncies acadèmiques i socials i constitueix una competència imprescindible per aprendre, per relacionar-se i per interaccionar amb el món.
- La competència en ciutadana és el conjunt de capacitats i destreses que permeten mobilitzar recursos per trobar, reunir, seleccionar i analitzar informacions procedents de fonts diverses i en diferents suports, tant en l'àmbit acadèmic com en la vida quotidiana.
- La competència digital és la facultat de mobilitzar en situacions singulars diverses, de caràcter acadèmic, social o personal, el conjunt de capacitats i destreses derivades dels coneixements teòrics i pràctics bàsics de la societat de la informació, de la seva cultura i dels seus productes, així com de les bones pràctiques del seu entorn.
- S'entén per competència en emprenedoria la facultat de mobilitzar els coneixements i els recursos adients per aplicar un mètode lògic i raonable per tal de trobar respostes a preguntes o per resoldre problemes rellevants que encara no s'han solucionat en el nivell i en l'àmbit adequat als coneixements, destreses i actituds que es posseeixen.
- La competència personal, social i d'aprendre a aprendre. És la facultat de mobilitzar el conjunt de capacitats i destreses que permeten, d'una banda, l'autoconeixement i el coneixement dels altres i, d'una altra, treballar en entorns col·laboratius.
- Consciència i expressió culturals. Aquesta competència està relacionada amb les diferents àrees de coneixement cultural, ja que regula els sabers que es consideren

Activitat educativa: “Re-inventa Sant Ildefons” - ESO I BATXILLERAT

bàsics de cada camp d'estudi, matèria o grup de matèries i que es vehiculen, en gran part, per mitjà de fets i conceptes, però també de bases metodològiques i valors i actituds.

Materials i equips

- Dossier de l'exposició
- Projector o pissarra digital
- *Power point*
- Mapa de Sant Ildefons buit que es troba a la darrera diapositiva de la presentació (projectat a la paret o dibuixat a la pissarra)
- Folis en blanc i carpetes de suport dels folis
- Bolígrafs, llapis, goma d'esborrar, retoladors i/o llapis de colors
- 5 targetes de rol (per tal de que cada grup tingui clar el seu paper en el procés)

Temporització

La durada de l'activitat és d'uns 65 minuts aproximadament, que es reparteixen en els següents temps:

- 20 min projecció *power point*
- 5-10 min explicació activitat i creació de grups de rol
- 15 min desenvolupament de les propostes de rol (treball dels equips)
- 20 min assemblea dels diferents rols, votacions i conclusions

Desenvolupament

- Projecció *power point* (20 min):
 - A partir d'aquesta informació l'alumnat s'endinsa en la informació de l'exposició i els coneixements sobre la realitat històrica del barri fins arribar al moment de la seva construcció.
- Explicació activitat (5-10 min):
 - S'ha de fer entendre a l'alumnat en què consisteix el que es farà a continuació.
 - S'introdueix el fet clau de l'activitat amb un *acting* com podria ser aquest:

“Tota la classe sou migrants. Acabeu d'arribar des de diversos llocs a un espai de la ciutat de Cornellà que està buit i que es convertirà en el vostre barri. Només hi ha construït un edifici: la torre de la Miranda, que es troba en un extrem d'aquest perímetre urbà al costat d'un precipici amb vistes al mar, el riu i el delta que aquell riu, el Llobregat, va generar.

Activitat educativa: “Re-inventa Sant Ildefons” - ESO I BATXILLERAT

Vosaltres i les vostres famílies i alguns amics i amigues, heu arribat a aquest nou espai urbà per diverses raons amb rels vostres propis projectes de vida. Teniu l'oportunitat de crear ds de “0” i de manera fictícia un barri d'acord amb tot un seguit de necessitats bàsiques que haureu d'avalua, projectar i consensuar” (..)

En aquest punt es reflexiona sobre algunes d'aquestes necessitats, que en realitat són serveis sense els quals no existiria el barri. Aquesta reflexió es fa amb la participació activa de l'alumnat, el qual va deduint les necessitats a partir de la reflexió i els seus coneixements. A tall d'exemple, es podrien considerar els següents serveis bàsics per un barri:

1. Administració
 - En diferents nivells: ajuntament, autonòmic i nacional. Segons el tipus de necessitat a omplir que tingui el veïnat.
 - Exemples d'administració que necessita un barri: una oficina de contacte amb els diferents nivells d'administració, policia, bombers...etc.
2. Sanitat
 - Per tal de tenir una població atesa, sana i evitar la propagació de malalties.
 - Exemples: ambulatori, residència de gent gran, farmàcies...etc.
3. Queviures
 - Cobreixen les necessitats d'alimentació de la població. Els comerços hauran de tenir una ubicació variada i amb un nivell d'oferta suficient com per a donar resposta a les necessitats del veïns i veïnes del barri.
 - Exemple: mercat, fruiteries i verduleries, ...
4. Habitatge
 - Per tal de poder ubicar a la nostra població. Ha de ser un habitatge de qualitat, amb un nivell de dispersió suficient com per evitar una saturació dels serveis.
 - Exemples: bloc de pisos, habitatge unifamiliar...etc.
5. Comerç
 - Amb l'objectiu de poder satisfer les necessitats d'adquisició de productes, tant bàsics com d'entreteniment, és necessària la ubicació d'establiments on es puguin vendre productes que vagin més enllà dels queviures.
 - Exemple: tendes de proximitat.
6. Cultura i Oci
 - Una població amb cultura i oci suficient, és habitualment una població feliç. La cultura és necessària per tal de poder generar una identitat associada al barri, a més de tenir una població més sana física i intel·lectualment.
 - Exemple: teatres, cinemes, poliesportius...etc.

Activitat educativa: “Re-inventa Sant Ildefons” - ESO I BATXILLERAT

L'alumnat haurà de tenir presents els serveis bàsics que necessitarà el barri, i pensar que per que hi hagi un barri es necessiten bàsicament:

1. Persones (futurs veïns i veïnes)
2. Habitatges
3. Serveis

Es parla en aquest punt de la importància d'organitzar-se entre les persones nouvingudes, i la transcendència del moviment associatiu que ja han contemplat a la projecció inicial (el *power point*).

A partir d'aquesta reflexió conjunta, es pot iniciar el joc de rol que es desenvolupa en el punt següent.

- El professorat divideix la classe en 5 grups de 4/5 persones, depenent del nombre d'alumnes que participin en l'activitat i comença el joc. Es dibuixa a la pissarra o es projecta el plànol buit del barri de Sant Ildefons (només hi ha dibuixat el perímetre físic i la torre de la Miranda).
- S'assigna a cada grup 1 dels 5 rols bàsics relacionats amb la construcció del barri, que són atorgats per la persona que fa la mediació patrimonial. Aquests rols actius es corresponen amb les següents accions:
 1. Associació de veïns del barri:
 - Ensenya el projecte de nou barri quan acaba l'activitat.
 - Crea pensant sempre en el benestar del veïnat.
 2. Associació de joves
 - Idea possibilitats de lleure, formació i futur pels joves al barri.
 - Expressa les necessitats del col·lectiu de joves que aterra al nou barri
 3. Associació de comerciants i hostaleria
 - Ha de crear comerços de qualitat al barri pensant en les necessitats dels veïns que acaben d'arribar
 4. Regidoria del districte
 - Ha de preparar la seva proposta i escoltar al veïnat i les associacions per tal de donar solucions.
 - És l'encarregat de donar ordres a l'equip d'urbanisme i arquitectura municipal, amb el qual està en constant comunicació traslladant tota la informació sobre els nous projectes
 5. Servei municipal d'urbanisme
 - Les persones que treballen en aquest servei s'encarreguen d'aplicar, seguint les ordres del regidor, la construcció dels edificis i espais urbans.
 - Estan en constant diàleg amb les persones de la regidoria de districte, per tal de donar solucions a totes les propostes i problemes urbanístics que es generin.

Activitat educativa: “Re-inventa Sant Ildefons” - ESO I BATXILLERAT

- Es projecta o dibuixa a la pissarra un mapa de Sant Ildefons per tal de poder pensar en la ubicació de les propostes i tenir present la realitat física del barri.
- Creació de les propostes dels diversos rols (15 min)
 - L'alumnat segueix les instruccions donades per la persona educadora.
 - La persona educadora ha de presentar una actitud proactiva, atenta a les necessitats i preguntes que puguin sorgir en el desenvolupament pràctic, buscant sempre el respecte cap a les diverses opinions i un diàleg constructiu constant.
 - Cada grup treballa en equip i expressa en un paper les seves idees sobre el nou barri que comença a forjar-se, fins i tot poden anomenar el nou barri (encara no te nom) o dibuixar les seves propostes.
 - Els representants de les associacions aconsellaran al regidor per tal de que aquest mani al servei d'urbanisme, on ubicar les diferents edificacions i serveis del barri. Haurien de comunicar i treballar conjuntament les propostes.
 - S'ha de fer que l'alumnat utilitzi la seva imaginació per tal de poder avançar satisfactòriament amb l'activitat: han de reflexionar sobre els serveis necessaris pel barri: CAP, escola, mercat, habitatges, centres culturals o de lleure, cafeteries, parcs, espais verds, ... Com volen que siguin aquests edificis, i els carrers, els comerços, com imaginem la seva ciutat, vigilen que no sigui sorollosa,... o el que ells i elles creguin convenient.
- Assemblea participativa dels diferents rols i conclusions (20 min).
 - Una vegada acabat el temps, la persona educadora demanarà als grups que mostrin els seus projectes pel barri, ordenadament a la resta dels rols.
 - Cada rol expressa les seves necessitats i projectes i una vegada acabin el relat dels seus projectes de barri, s'inicia un diàleg assembleari respectuós.
 - Finalment, es voten les propostes i s'estableixen les conclusions sobre la definició física de barri. Per acabar, a partir de les diverses propostes, se li pot donar nom a aquest nou barri.